

TÜRKİYE’DE AVRUPA DİL PORTFOLYOSU UYGULAMALARI

Türkiye’de Avrupa Dil Portfolyosu (ADP)’nu geliştirilmesi ve yaygınlaştırılması için ilgili tüm kurumlar adım atmaktadır. Bunlardan bazıları mercilerin (2015) aktarımları şunlardır:

1. Yüksek Öğretim Kurulu, Ortak Başvuru Metni ve ADP’yi Eğitim Fakültelerinin Yabancı Diller Eğitimi Bölümlerinde “Özel Öğretim Yöntemleri” dersine konu olarak eklemiştir.
2. Bazı üniversiteler Ortak Başvuru Metni ve Avrupa Dil Portfolyo’sunun konu alan projeler geliştirmişlerdir.
3. Özel kurslar Ortak Başvuru Metni ilkelerini benimsemiş ve Avrupa Dil Portfolyosu modellerini kurumlarındaki öğretim programlarında kullanmaktadırlar.
4. Mesleki Yeterlilik Kurumunda Europass birimi kurularak yaygınlaştırma çalışmaları sürdürülmektedir. (www.myk.gov.tr).
5. Ortak Başvuru Düzeyleri, mesleki dil yeterlilikleri için standart oluşturmuş ve Avrupa Dil Portfolyosu kullanılan dil kurslarının sertifikaları mesleki dil belgesi olarak kabul edilmiştir. Europass kullanıcıları <http://www.europass.gov.tr/> web adresinde tüm belgelere ulaşabilmektedirler. Türk Millî Eğitim Bakanlığı, ADP uygulamasına 2002 tarihinden itibaren pilot uygulamaya başlamıştır, bu konudan ilerdeki sayfalarda “Avrupa Birliğine Uyum Süreci Kapsamında Milli Eğitim Bakanlığı Çalışmaları” bölümünde ayrıntılarıyla bahsedilecektir.

ORTAK BAŞVURU DÜZEYLERİ

Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metni, bireylerin dil yeteneklerini tanımlayan uluslararası bir değerlendirme ve referans sistemidir. Dünya genelinde dil becerilerini tanımlamaya yarayan ortak başvuru düzeyleri, üç seviyeden oluşmaktadır:

- 1- Temel kullanıcı (Basic user ing.), (Utilisateur élémentaire fr.), (Elementare Sprachverwendung alm.) (A1 ve A2 düzeyleri)
- 2- Bağımsız kullanıcı (Independent user ing.), (Utilisateur indépendant fr.), (Selbstständige Sprachverwendung alm.), (B1 ve B2 düzeyleri)
- 3- Usta kullanıcı (Proficient user), (Utilisateur expérimenté fr.), (Kompetente Sprachverwendung alm.) (C1 ve C2 düzeyleri)

Dil düzeylerinin belirlenmesine yönelik temel, bağımsız için ve usta kullanıcı seviyelerinin üye ülkeler tarafından dil öğretim politikası olarak benimsendiği ve uygulamaya konulduğu söylenebilir. Bu üç seviye OBM’de altı düzeyde sıralanmıştır

A1 Eğer karşımdaki kişilerle yavaş yavaş ve anlaşılır biçimde konuşuyorsa, kendimle, ailemle ve somut ve yakın çevrem konusundaki kolay Sözcükleri ve çok bilinen deyişleri anlayabilirim.	
Dinleme	Benimle, ailemle ve yakın çevremle ilgili tanıdık sözcükleri ve çok temel kalıpları, yavaş ve net konuşulduğunda anlayabilirim.
Okuma	Katalog, duyuru ya da afiş gibi yazılı metinlerdeki bildik adları, sözcükleri ve çok basit tümceleri anlayabilirim.
Karşılıklı konuşma	Karşımdaki kişinin söylediklerini daha yavaş bir konuşma hızında yinlemesi ve söylemek istediklerimi oluşturmada bana yardımcı olması koşuluyla, basit yoldan iletişim kurabilirim. O anki gereksinime ya da çok bildik konulara ilişkin alanlarda basit sorular sorabilir ve cevap verebilirim.
Sözlü Anlatım	Yaşadığım yeri ve tanıdığım insanları betimlemek için basit kalıpları ve tümceleri kullanabilirim.
Yazılı Anlatım	Kısa ve basit tümcelerle kartpostal yazabilirim. Örneğin; Tatil kartpostalıyla selam göndermek gibi. Kişisel bilgi içeren formları doldurabilirim örneğin: Otel kayıt formuna isim, uyruk ve adres yazmak gibi.

A2

Tek cümleleri ve doğrudan öncelik alanlarıyla (söz gelimi yalın ve kişisel ilgiler ve aile bilgileri, alışverişler, yakın çevre, iş) ilişkili olarak sıklıkla kullanılan deyimleri anlayabilir. Bildik ve alışlagelen konular üzerinde yalnızca yalın ve dolaysız bilgi alışverişini gerektiren basit ve bildik etkinlikler çerçeve sinde iletişim kurabilir. Eğitimini, dolaysız çevresini yalın yollardan betimleyebilir ve dolaysız gereksinimlerine denk düşen konuları anlatabilir.

Dinleme	Beni doğrudan ilgilendiren konularla ilişkili kalıpları ve çok sık kullanılan sözcükleri anlayabilirim. (Örneğin; En temel kişisel ve ailevi bilgiler, alışveriş, yerel çevre, meslek). Kısa, net, basit ileti ve duyurulardaki temel düşünceyi kavrayabilirim.
Okuma	Kısa ve basit metinleri okuyabilirim. İlanlar, kullanım kılavuzları, mönüler ve zaman çizelgeleri gibi basit günlük metinlerdeki genel bilgileri kavrayabilir ve kısa kişisel mektupları anlayabilirim.
Karşılıklı konuşma	Bildik konular ve faaliyetler hakkında doğrudan bilgi alışverişini gerektiren basit ve alışılmış işlerde iletişim kurabilirim. Genellikle konuşmayı sürdürebilecek kadar anlamasam da kısa sohbetlere katılabilirim.
Sözlü Anlatım	Basit bir dille ailemi ve diğer insanları, yaşam koşullarımı, eğitim geçmişimi ve son işimi betimlemek için bir dizi kalıp ve tümceyi kullanabilirim.
Yazılı Anlatım	Kısa, basit notlar ve iletiler yazabilirim. Teşekkür mektubu gibi çok kısa kişisel mektupları yazabilirim.

B1

Aile içinde, boş zaman etkinlikleri ve ilgi alanları, iş, yolculuklar ve güncel olaylar gibi konularda kimi duraksamalar ve dolaylamalara karşın başarılı iletişim kurabilmek için yeterince dilsel olanaklara ve sözcük dağarcığına sahiptir. Öngörülebilir durumlarda sıklıkla karşılaşılan yapılar ve “şemalar” dağarcığını oldukça düzgün bir biçimde kullanabilir. Özellikle uzun, serbest üretim kesitleri içinde söylediklerini düzeltmek ve Sözcüklerle cümlelerini aramak için yaptığı duraklar oldukça belirgin olmakla birlikte anlaşılır bir söylem ortaya koyabilir. Bildik ya da kişisel ilgi alanlarına giren konularda baş başa sürdürülen bir konuşmayı yüreklendirebilir, destekleyebilir ve sonlandırabilir. Karşılıklı anlaşılmayı doğrulamak için birisinin söylediğini ya da bir bölümünü yineleyebilir. Bir dizi kısa, yalın ve ayrık öğeyi bir dizi çizgisel zincirleme diziliş içinde bağlayabilir

Dinleme	İş, okul, boş zaman vb. ortamlarda sürekli karşılaşılan bildik konulardaki net, standart konuşmanın ana hatlarını anlayabilirim. Güncel olaylar ya da kişisel ilgi alanıma giren konularla ilgili radyo ve televizyon programlarının çoğunun ana hatlarını yavaş ve net olduğunda anlayabilirim.
Okuma	Meslekle ilgili ya da günlük dilde en sık kullanılan sözcükleri içeren metinleri anlayabilirim. Kişisel mektuplarda belirtilen olay, duygu ve dilekleri anlayabilirim.
Karşılıklı konuşma	Dilin konuşulduğu ülkede seyahat ederken ortaya çıkabilecek birçok durumla başa çıkabilirim. Bildik, ilgi alanıma giren ya da günlük yaşamla ilgili (Örneğin; aile, hobi, iş, yolculuk ve güncel olaylar gibi) konularda hazırlık yapmadan konuşmalara katılabilirim.
Sözlü Anlatım	Deneyimlerimi, hayallerimi, umutlarımı, isteklerimi ve olayları betimlemek için çeşitli kalıpları yalın bir yoldan birbirine bağlayabilirim. Düşünce ve planlara ilişkin açıklamaları ve nedenleri kısaca sıralayabilirim. Bir öyküyü anlatabilirim, bir kitap ya da filmin konusunu aktarabilirim ve izlenimlerimi belirtebilirim.
Yazılı Anlatım	Bildik ya da ilgi alanıma giren konularla bağlantılı bir metin yazabilirim. Deneyim ve izlenimlerimi betimleyen kişisel mektuplar yazabilirim.

B2

Açık betimlemeler yapabilmek, bakış açısını dile getirebilmek ve sözcüklerini gözle görünür bir biçimde aramaksızın bir uslanlama geliştirebilmek için oldukça geniş bir dil dizisine sahiptir. Oldukça yüksek bir dil bilgisel denetim düzeyi ortaya koyar. Yanlış anlamalarla sonuçlanan yanlışlar yapmaz ve genellikle yanlışlarını kendi kendine düzeltebilir. Oldukça düzenli bir akıcılıkla görece olarak uzun bir konuşma yapabilir; yapıları ve deyişleri ararken duraksamalar yapsa da uzun duraklarla pek karşılaşmaz. Yeri geldiğinde sözün inisiyatifini eline alabilir ve henüz incelikle olmasa bile bir konuşmayı gerektiğinde sonuçlandırabilir. Bildiği konularda, anladığını doğrulayarak, Başkalarından yardım alarak, vb. tartışmayı rahatlıkla sürdürebilir. Uzun bir söz alış sırasında kimi “sıçramalar” ortaya çıksa bile tümcelerini açık ve tutarlı bir söyleme bağlamak için sınırlı sayıda eklemleyici kullanabilir.

Dinleme	Güncel bir konu olması koşuluyla uzun konuşma ve sunumları anlayabilir, karmaşık tümcelerle yapılan tartışmaları takip edebilirim. Televizyon haberlerini ve güncel olaylara ilişkin programların çoğunu anlayabilirim. Standart dilin kullanıldığı filmlerin çoğunu anlayabilirim.
Okuma	Yazarların belirli tutum ya da görüşü benimsedikleri, güncel sorunlarla ilgili makaleleri ve raporları okuyabilirim. Çağdaş edebi düzyazıyı anlayabilirim.
Karşılıklı konuşma	Öğrendiğim dili anadili olarak konuşan kişilerle anlaşmayı mümkün kılacak bir akıcılık ve doğallıkla iletişim kurabilirim. Bildik konulardaki tartışmalarda, kendi görüşlerimi açıklayıp destekleyerek etkin bir rol oynayabilirim.
Sözlü Anlatım	İlgi alanıma giren çeşitli konularda açık ve ayrıntılı bilgi verebilirim. Çeşitli seçeneklerin olumlu ve olumsuz yanlarını ortaya koyarak bir konu hakkında görüş bildirebilirim.
Yazılı Anlatım	İlgi alanıma giren çok çeşitli konularda anlaşılır, ayrıntılı metinler yazabilirim. Belirli bir bakış açısına destek vererek ya da karşı çıkarak bilgi sunan ve nedenler ileri süren bir kompozisyon ya da rapor yazabilirim. Olayların ve deneyimlerin benim için taşıdıkları önemi ön plana çıkaran mektuplar yazabilirim.

C1

Genel, eğitsel, mesleki ya da boş zaman etkinlikleri gibi geniş bir konu dizisi içinde, söylemek istediği konuda kendini kısıtlama zorunluluğu duymaksızın, açık ve uygun bir düzeyde dile getirebilmesine olanak tanıyan anlatım biçimini seçebileceği geniş bir söylem dizisine sahiptir. Yüksek bir dilbilgisellik düzeyini korur; dizgesel yanlışlar azdır, saptanmaları güçtür ve ortaya çıktıklarında konuşucu kendi kendisini düzeltir. Neredeyse bir güç harcamaksızın kolaylıkla ve doğal bir biçimde kendini dile getirebilir. Yalnızca kavramsal olarak güç bir konu söylemin doğallığını ve akıcılığını bozabilir. Sözlerine giriş olarak, söz almak ya da düşündüğü sırada sözü elinde tutmak amacıyla zaman kazanmak için yaygın söylemsel işlevler dağarcığından uygun bir anlatımı seçebilir. Yapılandırma ve eklemlemeye ilişkin dilsel araçların denetimli bir kullanımını ortaya koyarak açık, akıcı ve yeterince yapılandırılmış bir metin üretebilir.

Dinleme	Açıkça yapılandırılmamış ve ilişkiler açıkça belirtilmemiş sadece ima edilmiş olsa bile uzun konuşmaları anlayabilirim. Televizyon programlarını ve filmleri fazla zorluk çekmeden anlayabilirim.
Okuma	Üslup farklılıklarını da ayırt ederek uzun ve karmaşık, somut ya da edebi metinleri okuyabilir, ilgi alanımla alakalı olmasalar bile herhangi bir uzmanlık alanına giren makale ve uzun teknik bilgileri anlayabilirim.
Karşılıklı konuşma	Kullanacağım sözcükleri çok fazla aramaksızın, kendimi akıcı ve doğal bir biçimde ifade edebilirim. Dili, toplumsal ve mesleki amaçlar için esnek ve etkili bir şekilde kullanabilirim. Düşünce ve fikirlerimi açık bir ifadeyle dile getirebilir ve karşımdakilerin konuşmalarıyla ilişkilendirebilirim.
Sözlü Anlatım	Karmaşık konuları, alt temalarla bütünleştirerek, açık ve ayrıntılı bir biçimde betimleyebilir, belirli bakış açıları geliştirip uygun bir sonuçla konuşmamı tamamlayabilirim.
Yazılı Anlatım	Görüşlerimi ayrıntılı bir biçimde, açık ve iyi yapılandırılmış metinlerle ifade edebilirim. Bir mektup, kompozisyon ya da rapor yazabilirim. Önemli olduğumu düşündüğüm konuları ön plana çıkararak karmaşık konularda yazabilirim. Hedef belirlediğim okuyucu kitlesine uygun bir üslup seçebilirim.

C2

Düşünceleri nin, ince anlam ayrıntılarını vurgulamasını, ayırmasını ya da açıklıkla aktarabilmesini sağlayan dilsel biçimler altında dile getirilmesi konusunda son derece geniş esneklik gösterir. Ayrıca o dile ilişkin deyişlerde ve bildik anlatımlarda yeterince ustalaşmıştır. Dikkati başka bir noktaya odaklanmış olsa bile (örneğin bir şeyi planlama ya da başkalarının tepkilerinin gözlemlenmesi), karmaşık bir dilde yüksek bir dilbilgisellik derecesini elinde bulundurur. Doğal bir söylem içinde, güçlükleri savuşturarak ya da dinleyicinin farkına varmaması için yeterince becerikli bir biçimde ödünleyerek uzunuzun, doğal bir söylem içinde kendini ifade edebilir. Dışa yansıyan bir çaba olmaksızın dil dışı ve titremsek belirtileri kullanarak rahatça ve beceriyle etkileşime girebilir. İster söz alma düzleminde isterse gönderim de bulunma ve imalarda ~~tanınan~~ doğal bir biçimde söz alışverişine katılabilir. Düzenleyici yapıları ve bağlantı sözcükleriyle öteki eklemleme öğelerine ilişkin geniş bir dizge yi eksiksiz ve uygun bir biçimde kullanarak tutarlı ve özenli bir söylem üretebilir.

Dinleme	İster canlı ister yayın ortamında olsun, hiçbir konuşma türünü anlamakta zorluk çekmem. Sadece normal anadili konuşma hızında ise, aksana alışabilmem için biraz zamana ihtiyacım olabilir.
Okuma	Kullanım kılavuzları, uzmanlık alanına yönelik makaleler ve yazınsal yapıtlar gibi soyut, yapısal ve dil bilgisel açıdan karmaşık hemen hemen tüm metin türlerini kolaylıkla okuyabilir ve anlayabilirim.
Karşılıklı konuşma	Hiç zorlanmadan her türlü konuşma ya da tartışmaya katılabilir; deyimler ve konuşma diline ait ifadeleri anlayabilirim. Kendimi akıcı bir şekilde ifade edebilir, anlamdaki ince ayrıntıları kesin ve doğru bir biçimde vurgulayabilirim. Bir sorunla karşılaşırsam, geriye dönüp, karşımdaki insanların fark etmelerine fırsat vermeyecek bir ustalıkla ifadelerimi yeniden yapılandırabilirim.
Sözlü Anlatım	Her konuda bağlama uygun bir üslupla ve dinleyenin önemli noktaları ayırt edip anımsamasına yardımcı olacak şekilde konuşmamı etkili ve mantıksal bir şekilde yapılandırabilir, açık, akıcı bir betimleme ya da karşıt görüş sunabilirim
Yazılı Anlatım	Uygun bir üslup açık, akıcı metinler yazabilirim. Okuyucunun önemli noktaları ayırt edip anımsamasına yardımcı olacak etkili, mantıksal bir yapılandırmayla bir durum ortaya koyan karmaşık mektuplar, raporlar ya da makaleler yazabilirim. Meslekî ya da edebî yapıt özetleri ve eleştirileri yazabilirim.